

Wiesław Sieradzan, *Bernhard Schmid (1872–1947). Księgozbiór prywatny ostatniego niemieckiego konserwatora zamku w Malborku. Próba rekonstrukcji*, Muzeum Zamkowe w Malborku, Malbork 2011, ss. 128

Książka ta jest wyrazem zainteresowania postacią i dorobkiem zasłużonego dla historii sztuki i konserwatorstwa Bernharda Schmidta. Jak podkreśla autor publikacji, początki badań wiążą się w dużym stopniu z pracami podjętymi w związku z wydaniem atlasu historycznego miasta Malborka, w ramach edycji Atlasu Historycznego Miast Polskich. Celem monografii jest próba ustalenia liczby książek, będących w posiadaniu Bernharda Schmidta do 1945 roku oraz charakterystyka tego bogatego księgozbioru. Praca składa się z pięciu rozdziałów. W pierwszym przedstawiono stan badań i źródła do poznania życia oraz dorobku naukowo-konserwatorskiego Schmidta. Rozdział II poświęcony został natomiast biografii malborskiego historyka sztuki. Warto podkreślić, że życiorys zawiera nowe ustalenia i uzupełnia dotychczasowy stan wiedzy. Następny rozdział omawia miejsca przechowywania książek do i po 1945 r. Autor książki przybliżył również czytelnikowi charakterystykę księgozbioru. Część książek do dnia dzisiejszego znajduje się w Bibliotece Instytutu Historii i Archiwistyki UMK w Toruniu, Bibliotece Muzeum Narodowego w Gdańsku, Bibliotece Muzeum Zamkowego w Malborku, Bibliotece Muzeum Narodowego w Warszawie, Bibliotece Głównej UMK oraz w zbiorach prywatnych. Należy jednak zastrzec, że ilość książek w kolekcjach osób prywatnych niestety nigdy nie będzie do końca znana. Wiesław Sieradzan zauważa, że do dnia dzisiejszego prace malborskiego konserwatora są wystawiane na różnego rodzaju aukcjach antykwarycznych lub stanowią dary dla bibliotek.

Ważną częścią pracy jest rozdział czwarty, w którym czytelnik może znaleźć informacje o zainteresowaniach kartograficznych Bernarda Schmidta. Zasięg geograficzny i zakres rzeczowy jego zbiorów ulegał wraz z upływem lat znacznemu poszerzeniu. Ta część publikacji została dodatkowo wzbogacona tabelą, w której znajdziemy opis fizyczny poszczególnych planów miast pruskich posiadanych przez konserwatora.

Ostatnia część książki jest omówieniem wartości naukowej badanego księgozbioru. Oprócz studiów ogólnohistorycznych w języku niemieckim, w jego gabinecie znajdowały się dość liczne zbiory kartograficzne, a także liczne źródła ikonograficzne. Wiele zachowanych do dnia dzisiejszego prac może z powodzeniem stanowić cenne źródła poznania historycznego ziem Polski północnej i jej złożonego dziedzictwa kulturowego.

Noty bibliograficzne

Publikację uzupełnia dwadzieścia sześć fotografii, znaczna liczba tabel, zakończenie w języku niemieckim oraz bogata bibliografia. Książkę opublikowało Muzeum Zamkowe w Malborku.

Mikołaj Tomaszewski (Toruń)